

opusdei.org

Un viatge històric a Roma "Memòria ingènua"

Llibre escrit per Alfons Balcells Gorina (1915-2002), publicat per l'editorial La Formiga d'Or.

11/01/2011

Ja l'any 43, l'exèrcit germano-italià havia abandonat l'Àfrica, els aliats començaren a atacar les posicions de l'Eix a Europa, entraren a Itàlia per Sicília i provocaren la caiguda de Mussolini. Els russos també contraatacaven amb èxit al seu

territori. Alemanya va decidir parar especial atenció als “afers interiors”, i massacrà encara més els jueus i gitanos de tots els territoris que dominava, estengué els “experiments científics” amb éssers humans i consolidà la repressió contra les nacions més inquietes de l'imperi, especialment Polònia. Pocs mesos trigaria a arribar el desembarcament massiu d'aliats a Normandia, que assenyalaria el començament del final de la guerra.

Franco, pressionat també pels aliats, decidí passar de la posició de “no bel·ligerància” a la de “neutralitat”, el mes d'octubre del 43, i retirà la División Azul de Rússia. També ell decidí oblidar-se de l'exterior i dedicar-se encara més al control intern. Una de les primeres mesures que prengué, en aquest sentit, fou la creació d'un Documento Nacional de Identidad, amb empremtes dactilars i tot, de tots els ciutadans de l'Estat.

El mes de juny de l'any següent, els diaris espanyols –que uns dies abans havien informat amb “consternació” que Adolf Hitler, “en el lloc d’honor” i “cara a l’enemic bolxevic” havia mort “defensant la cancelleria”– deien ara per primer cop que Pius XII havia condemnat el nazisme, i que reafirmava les seves múltiples denúncies anteriors contra aquell règim “satànic”, pronunciaments que fins aleshores havien estat amagats per als espanyols. Fins al mes de setembre de 1945, tanmateix, el govern espanyol tenia com a salut oficial el “feixista”.

El 9 de febrer del 46, els 51 estats membres de l'ONU, creada el mes de juny anterior, condemnen de manera unànime el règim espanyol, impedit-li de formar part de l'organització. Franco opta per l'autarquia total i clou les fronteres del Pirineus el 27 de febrer, just 24 hores abans del dia que França havia

anunciat que les tancaria per la seva banda.

El dijous 20 de juny de 1946, diada del *Corpus*, a quarts de set del vespre, arribà mossèn Escrivà a Barcelona, acompanyat del Pep Orlandis. Venien amb un Lancia, que conduïa Miguel Chorniquet, un col·laborador de l'“Obra”, casat.

Ens havien avisat prèviament de l'arribada, però no coneixíem el motiu del viatge: si s'estaria uns dies a Barcelona, o si marxaria de seguida. I ens havia sorprès la notícia. Feia un temps que viatjava menys, afectat com estava per una forta diabetis des de feia almenys dos anys.

Li havíem preparat una habitació al nostre pis, el dels “grans” de Barcelona. Des que teníem pis propi, mossèn Escrivà ja no anava a cap hotel: s'estimava més viure “a casa”,

encara que fos en aquelles condicions.

Com que encara faltava una estona per sopar, va voler anar al Palau, a veure els seus fills “més joves”.

En Pep Orlandis ens explicà que havien passat per Saragossa, on mossèn Escrivà volgué visitar la Mare de Déu del Pilar. A primera hora de la tarda, arribaven al coll dels Brucs, i en veure el cartell de Montserrat, decidí també desviar-se per anar a fer una visita a la Moreneta. No hi van estar gaire estona, però un monjo –em penso que era el P. Franquesa– s’hi fixà:

–No és vostè, el fundador de l’Opus Dei?

Contestà afirmativament, i el monjo va comentar que l’havien vist resant al monestir, els havia semblat que era ell i havien avisat l’abat, que li agradaria molt saludar-lo, si pogués

esperar un moment. Al cap d'un moment, en efecte, l'abat (coadjutor) Escarré sortia als porxos i abraçava, amb grans mostres d'afecte, mossèn Josepmaria. Van entrar tots dos en una saleta, i s'hi van estar prop d'una hora.

El matí de divendres, 21 de juny, el fundador de l'Opus Dei, assegut en un dels sis seients-reclinadori del petit oratori que teníem a casa, ens dirigí una meditació. Tinc gravats molts detalls d'aquella prèdica. El seient que ocupà mossèn Escrivà era el més pròxim a la finestra, que es trobava a l'esquerra, mirant cap a l'altar.

Començà la seva conversa amb nostre Senyor, present sacramentalment al sagrari, citant en llatí una frase de l'apòstol Pere, de l'evangeli de sant Mateu:

–«Ecce nos reliquimus omnia...»
Heus ací que nosaltres ho hem deixat

tot i us hem seguit; què hi haurà,
doncs, per a nosaltres?

I començà a glosar-la, posant cada
cop més energia en les seves
paraules:

–Senyor! Tu has pogut permetre que
jo enganyi de bona fe tanta gent? Si
tot ho he fet per la teva glòria, i
convençut de complir la teva
voluntat! Com pot ser que la Santa
Seu digui que arribem amb un segle
d’anticipació? «Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te!...» Mai no
he tingut cap mena de voluntat
d’enganyar ningú. No he tingut altre
voler que servir-te. I ara resultarà
que sóc un enredaire...?

La seva insistència fou constant: de
manera vehement, repetia una
vegada i una altra la mateixa idea,
amb paraules similars, com intentant
demostrar-li a Déu nostre Senyor el
que significaven aquelles paraules de
sant Pere, com posant Déu,

filialment, davant un compromís indefugible: «Tu ja ho veus, que ho hem deixat tot. Què faràs amb nosaltres?»

No sé què van pensar els altres. Jo no tenia cap clau per interpretar el sentit d'aquella pregària, d'aquella súplica apassionada i dramàtica, i alhora confiada. Només temps després vaig saber el que significava: el fundador viajava a Roma per presentar l'Opus Dei davant el Papa i la Santa Seu, i ho feia personalment, malgrat la seva salut precària d'aleshores, perquè a Roma havien dit a Álvaro del Portillo que l'Opus Dei havia arribat "amb un segle d'anticipació": és a dir, que no hi havia cap possibilitat que l'Església donés en aquells moments conformitat jurídica a la realitat espiritual i apostòlica de l'"Obra". Sí que havia estat aprovada de manera genèrica, però no es veia la manera

de trobar-li una figura canònica que s'hi adaptés.

Per això, el fundador, conscient que havia estat Déu mateix qui havia volgut aquella fundació, plantejava aquest compromís: si tu –s'adreçava a Déu– has volgut tot això, no pot ser que ara no trobem el camí adequat dins la teva Església, al servei de la qual ha nascut l'“Obra”. Aquest era també el sentit de la pregunta-peticció de Pere: ho hem deixat tot per seguir-te; ara doncs, el nostre problema és teu, tu veuràs què faràs.

Certament, tots vam quedar molt commoguts, però no preocupats, perquè no coneixíem l'entrellat –jo no que no el coneixia, almenys– de la situació que el fundador, i tot l'Opus Dei amb ell, estava vivint en aquell moment. Ni sabíem, fins que ho va dir en aquell moment, que l'estada a Barcelona era de camí cap a Roma. Encara menys sabíem, doncs, que el

motiu del seu viatge a Roma fos una raó jurídica o canònica.

Ara bé, no se'l veia trist, ni capficat, sinó animat i alegre, malgrat tot. Era una oració de petició –directa, insistent, ferma, confiada– a Jesús, que resultà especialment emotiva perquè palpàvem que enraonava personalment amb ell –si s'entén l'expressió. Era com una petició urgent per l'“Obra”, com una crida a la nostra responsabilitat, tot i que no sabéssim veure llavors que allò estigués lligat a cap fet concret.

Aquell mateix matí, després de dir la missa, mossèn Escrivà ens va demanar que, com que estàvem pensant a canviar el quadre de la Puríssima que presidia l'oratori per un retaule més gran, i com que instal·laríem la capella en una habitació també més capaç, que dediquéssim el nou retaule, si ens semblava bé, a la Mare de Déu de la

Mercè, patrona del bisbat de Barcelona. Així es va fer, al cap de pocs mesos.

Després, mossèn Escrivà va anar a la basílica de la Mercè, per encomanar-li aquelles intencions que el duïen a Roma. Fou l'única visita, que jo sàpiga, que mossèn Escrivà féu a Barcelona. Seguidament, se'n va anar al port.

A les 12 del migdia estava previst que salpés el vaixell de la Companyia Transmediterrània que l'havia de dur a Gènova. Però el dia no acompanyava: plovia força i feia molt de vent. Hi va haver un ajornament, perquè el mal temps havia privat les feines de càrrega, que s'havien endarrerit molt. Fins a les quatre de la tarda, van dir, no sortiria.

El vell *Galileo Galilei*, construït l'any 1896 precisament a Gènova i adquirit per la Companyia Valenciana de

Vapors Correus d'Àfrica –que acabaria integrada a la Companyia Transmediterrània el 1916– a la Navigazione Generale Italiana l'any 1910, havia estat rebatejat amb el nom de *J.J. Sister*, en honor del cofundador de la naviera valenciana, Joan Josep Sister, fill de Vilanova de Grau.

El vaixell, de 86 metres d'eslora, ja no estava avesat als viatges llargs. Feia anys que sols prestava servei en trajectes breus, per la zona de les Illes o entre Màlaga i el nord d'Àfrica. De fet, només va cobrir quatre vegades el trajecte Barcelona-Gènova. En el darrer viatge havia portat d'Itàlia un grup d'orfes poloneses aollits pel govern espanyol, que van ser rebuts amb força expectació al port de Barcelona.

Ara, amb aquell nou viatge, el vaixell adquiriria un nou segell de notable

importància, si més no sentimental, per a l'Opus Dei.

Aquest cop sí, semblava a punt de marxa. Anava ple a vessar: aquell petit buc era aleshores l'únic mitjà de transport regular entre la península i Europa, pel tancament de les fronteres amb França. A mossèn Escrivà i a Orlandis els havia tocat un camarot interior, sense ventilació.

A mitja tarda, a les sis, la nau sortia del moll. Pep Orlandis, avesat a la mar, ens havia dit que patia pel temps: encara feia un vent molt fort de tramuntana, que al golf de Lleó seria mestral, i allò era un clar presagi de viatge difícil. I més amb aquell vaixell tan tronat. I encara més si et tocava camarot interior – tenint en compte que amb el mal temps no es podria romandre a coberta–, sobretot per a algú que no havia viatjat mai per mar i que estava greument afectat per una

forta diabetis, com era mossèn
Escrivà.

Malgrat tot, el fundador tenia ben decidit fer aquell seu primer viatge a Itàlia. Per a ell, i per a tot l'Opus Dei – tot i que aleshores no ens en féssim prou càrrec– aquell era un viatge transcendental. Roma esdevindria des d'aleshores casa seva.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-es/article/un-viatge-
historic-a-roma-memoria-ingenua/](https://opusdei.org/ca-es/article/un-viatge-historic-a-roma-memoria-ingenua/)
(03/04/2025)